

Broj: 03-11-1106/2023
Sarajevo, 04.10.2023. godine

PARLAMENT FEDERACIJE
BOSNE I HERCEGOVINE

Priloga x 20

Prilijeno: 05-10-2023			
Org. jed.	Broj	Priloga	Vrijednost
01,02	11-	2499	23

- Predstavnički dom
gđa. Mirjana Marinković-Lepić, predsjedavajuća

- Dom naroda –
gosp. Tomislav Martinović, predsjedavajući

Poštovani,

U skladu sa članom 23. Uredbe o načinu finansiranja i upravljanja Garancijskim fondom („Službene novine Federacije BiH“, broj: 44/20), u prilogu Vam, radi informiranja, dostavljam Godišnji izvještaj o upravljanju Garancijskim fondom za 2022. godinu, koji je Vlada Federacije Bosne i Hercegovine primila k znanju na 16. sjednici, održanoj 04.10.2023. godine.

S poštovanjem,

PREMIJER
Nermin Nikšić

Prilog: kao u tekstu

Na osnovu člana 19. stav (4) Zakona o Vladi Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br. 1/94, 8/95, 58/02, 19/03, 2/06 i 8/06), Vlada Federacije Bosne i Hercegovine, na 16. sjednici, održanoj 04.10.2023. godine, donosi

ZAKLJUČAK

1. Vlada Federacije Bosne i Hercegovine prima k znanju Godišnji izvještaj o upravljanju Garancijskim fondom za 2022. godinu.
2. Zadužuje se Generalni sekretarijat Vlade Federacije Bosne i Hercegovine da Godišnji izvještaj o upravljanju Garancijskim fondom za 2022. godinu proslijedi Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine, radi informiranja.
3. Ovaj zaključak stupa na snagu danom donošenja.

V. broj: 1427 /2023
04.10.2023. godine
Sarajevo

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O UPRAVLJANJU GARANCIJSKIM FONDOM

ZA 2022.GODINU

Odgovarajući na izazove uzrokovane pandemijom virusa Covid-19, Vlada Federacije BiH uspostavlja Garancijski fond kao instrument pomoći privredi i na sjednici održanoj 18.06.2020.godine donosi Uredbu o formiranju Garancijskog fonda („Sl.novine FBiH“, br.44/20), kojom se uređuje način finansiranja, održavanja i upravljanja Garancijskim fondom, ograničenja i uslovi izdavanja garancija, način administriranja i finansiranja troškova po garancijama fonda, ovlaštenja i obaveza Razvojne banke Federacije BiH koja u ime i za račun Federacije BiH izdaje garancije fonda, investira sredstva fonda, te obavlja druge administrativne poslove za upravljanje fondom.

S tim u vezi, Federalno ministarstvo finansija-financija je sa Razvojnou bankom Federacije BiH zaključilo Ugovor o formiranju namjenskog dugoročnog depozita - Garancijskog fonda i Ugovor o pružanju finansijskih usluga u okviru Garancijskog fonda, na osnovu koga je formiran depozit s ciljem osiguranja garancijskog potencijala garancijskog fonda.

Inicijalna sredstva za formiranje garantnog fonda u iznosu od 100 miliona KM, osigurana su preusmjeravanjem 80 miliona KM iz raspoloživih sredstava komisiona i namjenskih depozita u Razvojnoj banci Federacije BiH*), kao i 20 miliona budžetskih sredstava (Na osnovu Odluke Vlade FBiH „Sl.novine FBiH“, br.69/20). Ukupno je osigurano 100 miliona KM, čime je kreiran ukupan garantni potencijal fonda od 500 miliona KM.

R.b.	Datum valute	Opis	Iznos	Saldo
1.	17.07.2020.	Ugovor o formiranju namjenskog depozita*)	39.008.003,91	39.008.003,91
2.	17.07.2020.	Ugovor o formiranju namjenskog depozita*)	10.072.186,99	49.080.190,90
3.	17.07.2020.	Ugovor o formiranju namjenskog depozita*)	20.919.809,10	70.000.000,00
4.	17.07.2020.	Ugovor o formiranju namjenskog depozita*)	10.000.000,00	80.000.000,00
5.	03.12.2020.	Prenos sredstava iz Budžeta FBiH	20.000.000,00	100.000.000,00

Shodno odredbama Uredbe, izdavanje garancija Garancijskog fonda vrši se po pojedinačnim kreditno-garancijskim programima, koje na prijedlog resornih ministarstava usvaja Vlada Federacije BiH. Pojedinačnim kreditno-garancijskim programima propisuju se ciljevi programa i indikatori učinka, namjena sredstava i trajanje programa, ko mogu biti korisnici, uslovi izdavanja garancija, raspoloživost sredstava, itd. Ciljevi kreditno-garantnih programa usmjereni su na očuvanje likvidnosti i postojećeg stepena zaposlenosti, kao i na kreiranje novih radnih mjesta osiguranjem lakšeg pristupa kreditnim sredstvima.

Prvenstveni cilj uspostavljanja garancijskog fonda je izdavanje garancija za osiguranje dijela pojedinačnih kredita koje će komercijalne banke izdavati korisnicima kredita iz kreditno-garancijskih programa za koje se utvrdi da ispunjavaju kriterije podobnosti i prihvatljivosti.

Članom 23. stav 1. Uredbe o načinu finansiranja i upravljanja garancijskim fondom („Sl.novine FBiH“, br.44/20), propisano je da je Federalno ministarstvo finansija-financija dužno u roku od mjesec dana po primitku izvještaja Ureda za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine, dostaviti Vladi Federacije Bosne i Hercegovine godišnji izvještaj o upravljanju Garancijskim fondom.

*) Član 5. Uredbe o načinu finansiranja i upravljanja garancijskim fondom („Sl.novine FBiH“, br.44/20).

***) („Službene novine Federacije BiH“, br.43/21).

Prema odredbama citiranog člana 23. stav 1. Uredbe, u izvještaju se daje stanje o promjenama i stanje sredstava na računu Garancijskog fonda:

Izvještaj o promjenama i stanju sredstava na računu Garancijskog fonda:

Stanje na dan 01.01.2022.	100.085.401,58 KM
Naplate premije rizika po izdatim garancijama u 2022.	502.597,85 KM
Stanje na dan 31.12.2022.	100.587.999,43 KM

Nakon isteka roka iz člana 19. stav 1. Uredbe, (12 mjeseci od dana proglašenja prestanka nesreće uzrokovane pandemijom COVID-19), Razvojna banka FBiH počinje naplatu naknade za izdate garancije i premije rizika, u skladu sa visinom naknade i stope premije koji utvrđuje Vlada Federacije BiH za svaki pojedinačni kreditno-garantni program**). Sredstva naplaćenih premija i provizija koriste se za povećanje ukupnih sredstava fonda (Naplaćena premija rizika za 2022. godinu i stanje sredstava fonda iskazani su u tabeli iznad).

Ugovori o poslovnoj saradnji na implementaciji garantnog fonda, potpisani su sa 11 banaka, a ukupna ugovorena izloženost prema bankama je 385 miliona KM. U skladu sa definisanim uslovima Kreditno garantnog fonda, gdje je pokrivenost garancijom 50% ukupnog kredita, ugovorena izloženost omogućava plasman kredita od 770 miliona KM. Do dana sačinjavanja izvještaja 31.12.2022.godine, ukupno je odobreno 565 garancija kod 11 banaka u iznosu od 186.741.006,72 KM, raspoređenih u 5 kreditno-garancijskih programa (Za izvoznike, Za velika preduzeća, Za poljoprivredu i prehrambenu industriju, Za mikro, mala i srednja preduzeća i Za obrtnike i ostale samostalne privredne djelatnosti).

Odobrenim garancijama iskorišteno je 49% od ukupnih sredstava osiguranih za garantni fond, odnosno 32,62% garantnog potencijala.

Pregled odobrenih garancija Garancijskog fonda po kreditno-garantnim programima i izloženost prema komercijalnim bankama na dan 31.12.2022.godine

Banke - korisnici garancija Garancijskog fonda	Maksimalna izloženost prema Ugovorima o poslovnoj saradnji (KM)	Stanje izloženosti po odobrenim garancijama Garancijskog fonda (KM)	Kreditno-garantni programi							
			01.06.2021. Kreditno-garantni program za velika preduzeća (KM)	Kreditno-garantni program za velika preduzeća (KM)	01.06.2021. Kreditno-garantni program za izvoznike (KM)	Kreditno-garantni program za izvoznike (KM)	01.06.2021. Kreditno-garantni program za mikro, mala i srednja preduzeća (KM)	Kreditno-garantni program za mikro, mala i srednja preduzeća (KM)	01.06.2021. Kreditno-garantni program za poljoprivredu i prehrambenu industriju (KM)	01.06.2021. Kreditno-garantni program za obrtnike i ostale samostalne privredne djelatnosti (KM)
UNICREDIT BANK DD MOSTAR	80.000.000,00	42.101.829,84	3.350.000,00	1.500.000,00	24.535.715,67	3.510.000,00	5.431.114,17	25.000,00	1.750.000,00	0,00
UNION BANKA DD SARAJEVO	50.000.000,00	28.882.191,65	4.240.000,00	5.675.000,00	5.225.000,00	7.300.000,00	5.442.191,65	0,00	1.000.000,00	0,00
PROCREDIT BANK DD SARAJEVO	50.000.000,00	28.006.250,00	0,00	0,00	8.505.250,00	2.102.000,00	16.944.000,00	25.000,00	185.000,00	245.000,00
INTESA SANPAOLO BANKA DD SARAJEVO	40.000.000,00	25.925.000,00	4.695.000,00	6.750.000,00	5.550.000,00	2.725.000,00	5.410.000,00	795.000,00	0,00	0,00
ASA BANKA DD SARAJEVO	25.000.000,00	23.080.495,23	2.650.000,00	0,00	4.219.702,38	800.000,00	14.910.792,86	250.000,00	250.000,00	0,00
SPARKASSE BANK DD SARAJEVO	20.000.000,00	16.082.380,50	949.950,00	0,00	1.049.950,00	1.522.500,00	10.659.980,50	0,00	1.900.000,00	0,00
BOSNA BANK INTERNATIONAL DD SARAJEVO	20.000.000,00	8.663.859,50	750.000,00	0,00	2.950.000,00	0,00	4.114.859,50	0,00	650.000,00	199.000,00
ADDIKO BANK DD SARAJEVO	20.000.000,00	7.987.500,00	0,00	0,00	2.075.000,00	0,00	5.912.500,00	0,00	0,00	0,00
NLB BANKA DD SARAJEVO	20.000.000,00	2.936.500,00	0,00	500.000,00	1.495.000,00	0,00	865.000,00	0,00	76.500,00	0,00
PRIVREDNA BANKA DD SARAJEVO	20.000.000,00	2.075.000,00	0,00	0,00	600.000,00	0,00	1.475.000,00	0,00	0,00	0,00
RAIFFEISEN BANK DD SARAJEVO	40.000.000,00	1.000.000,00	0,00	1.000.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
UKUPNO	385.000.000,00	186.741.006,72	18.634.950,00	15.425.000,00	56.285.618,05	17.959.500,00	71.165.438,67	1.095.000,00	5.811.500,00	444.000,00
			34.699.950,00		74.165.118,05		72.260.438,67		5.811.500,00	444.000,00

R.b.	Naziv kreditno garantnog programa	Garantni potencijal programa	Broj odobrenih garancija	Iznos izdatih garancija	Iskorištenost garantnog potencijala
1.	Za izvoznike	100 mil.KM	114	74.165.118,05 KM	74,16%
2.	Za velika preduzeća	100 mil.KM	40	34.059.950,00 KM	34,06%
3.	Za poljoprivredu i prehrambenu industriju	100 mil.KM	13	5.811.500,00 KM	5,81%
4.	Za mikro, mala i srednja preduzeća	150 mil.KM	388	72.260.438,67 KM	48,17%
5.	Za obrtnike i ostale samostalne privredne djelatn.	50 mil.KM	10	444.000,00 KM	0,89%
	UKUPNO	500 mil.KM	565	186.741.006,72 KM	32,62%

Aktivne garancije

Na dan 31.12.2022.godine, aktivno je 537 garancija u iznosu od 83.761.418,13 KM, raspoređenih u 5 kreditno-garancijskih programa (Za izvoznike, Za velika preduzeća, Za poljoprivredu i prehrambenu industriju, Za mikro, mala i srednja preduzeća i Za obrtnike i ostale samostalne privredne djelatnosti). Izdatim garancijama iskorišteno je 83,76% od ukupnih sredstava osiguranih za garantni fond, odnosno 16,75% garantnog potencijala.

Pregled stanja garancija Garancijskog fonda po izloženosti prema komercijalnim bankama i kreditno-garantnim programima na dan 31.12.2022.godine

Banke - korisnici garancija Garancijskog fonda	Maksimalna izloženost prema Ugovorima poslovnoj saradnji (KM)	Stanje izloženosti po izdatim garancijama Garancijskog fonda (KM)	Kreditno-garantni programi							
			01.06.2021. Kreditno-garantni program za velika preduzeća (KM)	Kreditno-garantni program za velika preduzeća (KM)	01.06.2021. Kreditno-garantni program za izvoznike (KM)	Kreditno-garantni program za izvoznike (KM)	01.06.2021. Kreditno-garantni program za mikro, mala i srednja preduzeća (KM)	Kreditno-garantni program za mikro, mala i srednja preduzeća (KM)	01.06.2021. Kreditno-garantni program za poljoprivredu i prehrambenu industriju	01.06.2021. Kreditno-garantni program za obrtnike i ostale samostalne privredne
UNICREDIT BANK DD MOSTAR	80.000.000,00	35.556.521,10	5.113.888,89	833.333,36	21.007.072,40	1.951.944,47	5.005.837,54	11.111,10	1.633.333,34	0,00
UNION BANKA DD SARAJEVO	50.000.000,00	20.877.287,00	3.221.881,40	4.015.906,21	4.447.835,90	3.471.356,78	4.859.420,01	0,00	860.886,70	0,00
PROCREDIT BANK DD SARAJEVO	50.000.000,00	22.455.548,91	0,00	0,00	7.192.601,94	1.338.871,35	13.544.308,14	21.642,76	149.676,64	208.248,08
INTESA SANPAOLO BANKA DD SARAJEVO	40.000.000,00	21.754.200,28	3.835.522,51	3.847.222,30	4.860.824,00	1.852.760,75	4.906.138,95	451.731,57	0,00	0,00
ASA BANKA DD SARAJEVO	25.000.000,00	18.964.036,18	2.342.060,48	0,00	3.001.315,23	608.700,02	12.600.273,65	172.898,51	238.788,30	0,00
SPARKASSE BANK DD SARAJEVO	20.000.000,00	11.731.808,00	390.985,33	0,00	743.363,41	858.044,68	7.839.414,58	0,00	1.900.000,00	0,00
BOSNA BANK INTERNATIONAL DD SARAJEVO	20.000.000,00	8.213.287,47	689.623,80	0,00	2.840.856,39	0,00	3.906.361,93	0,00	590.316,79	186.128,56
ADDIKO BANK DD SARAJEVO	20.000.000,00	7.537.105,01	0,00	0,00	1.990.446,97	0,00	5.546.658,04	0,00	0,00	0,00
NLB BANKA DD SARAJEVO	20.000.000,00	2.019.614,91	0,00	255.442,44	899.714,08	0,00	800.392,18	0,00	64.066,21	0,00
PRIVREDNA BANKA DD SARAJEVO	20.000.000,00	1.845.606,61	0,00	0,00	466.668,00	0,00	1.378.938,61	0,00	0,00	0,00
RAIFFEISEN BANK DD SARAJEVO	40.000.000,00	500.000,00	0,00	500.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
UKUPNO	385.880.000,00	151.455.015,47	16.595.962,41	11.451.904,51	47.450.698,32	10.881.678,85	60.387.943,62	657.383,94	5.437.067,98	394.376,64
			27.045.866,92		57.532.376,37		61.045.327,56		5.437.067,98	394.376,64

R.b.	Naziv kreditno garantnog programa	Garantni potencijal programa	Broj izdatih garancija	Iznos izdatih garancija	Iskorištenost garantnog potencijala
1.	Za izvoznike	100 mil.KM	109	57.532.376,37 KM	57,53%
2.	Za velika preduzeća	100 mil.KM	39	27.045.866,92 KM	27,05%
3.	Za poljoprivredu i prehrambenu industriju	100 mil.KM	13	5.437.067,98 KM	5,44%
4.	Za mikro, mala i srednja preduzeća	150 mil.KM	366	61.045.327,56 KM	40,70%
5.	Za obrtnike i ostale samostalne priv. djelatn.	50 mil.KM	10	394.376,64 KM	0,79%
	UKUPNO	500 mil.KM	537	151.455.015,47 KM	26,30%

Iskorištenost garantnog fonda po bankama

Najveća ugovorena izloženost je sa UniCredit bank dd Mostar gdje je maksimalan iznos ugovorenih garancija 80 miliona KM, Union banka 50 miliona KM, ProCredit bank 50 miliona KM, Raiffeisen bank i Intesa San Paolo bank 40 miliona KM, ASA banka 25 miliona KM, dok je sa preostalim bankama ugovoreno 20 miliona KM.

Ukupna iskorištenost ugovorenog iznosa garancija sa 31.12.2022. godine iznosila je 49%, odnosno iskorišteni iznos garancija je 186 miliona KM.

Analiza po bankama pokazuje da postoje značajne razlike u nivou iskorištenosti ugovorene izloženosti po bankama. Iskorištenost ugovorene izloženosti varira od 1% iskorištenosti kod Raiffeisen bank do 92% kod ASA banke.

Pregled iskorištenosti ugovorene izloženosti dat je u tabeli u nastavku:

Banka	Maksimalna izloženost prema Ugovorima o poslovnoj saradnji (KM)	Stanje izloženosti po odobrenim garancijama Garancijskog fonda (KM)	% iskorištenosti
ASA BANKA	25,000,000	23,080,495	92%
SPARKASSE	20,000,000	16,082,381	80%
INTESA SAN PAOLO	40,000,000	25,925,000	65%
UNION	50,000,000	28,882,192	58%
PROCREDIT	50,000,000	28,006,250	56%
UNICREDIT	80,000,000	42,101,830	53%
BBI	20,000,000	8,663,860	43%
ADDIKO	20,000,000	7,987,500	40%
NLB	20,000,000	2,936,500	15%
PBS	20,000,000	2,075,000	10%
RAIFFEISEN	40,000,000	1,000,000	3%
UKUPNO	385,000,000	186,741,007	49%

Kako je vidljivo iz prethodne tabele, tri banke: NLB, PBS i Raiffeisen bank imaju nizak nivo iskorištenosti garancija.

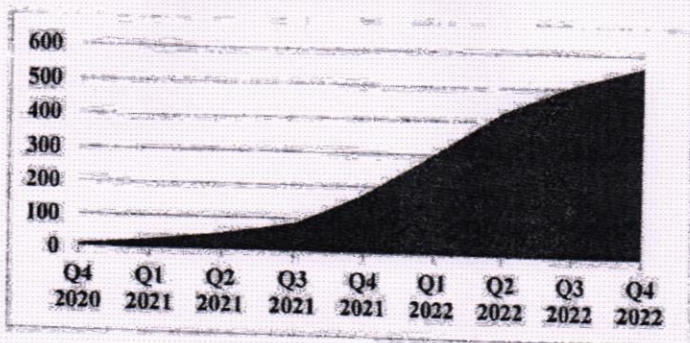
Od ukupne ugovorene maksimalne izloženosti od 40 miliona KM, Raiffeisen banka je iskoristila samo 1 milion KM, odnosno iskorištena je samo jedna garancija. PBS i NLB su iskoristili nešto više od 2 miliona KM ukupne izloženosti i iskoristili 6 (PBS) odnosno 10 (NLB) garancija.

Nakon analize efekata korištenja garantnog fonda, kao i početka stabilizacije i smanjivanja uticaja pandemije Covid-19, sredinom 2021 godine kreditni programi su modificirani kako bi adekvatnije odgovorili na potrebe privrede.

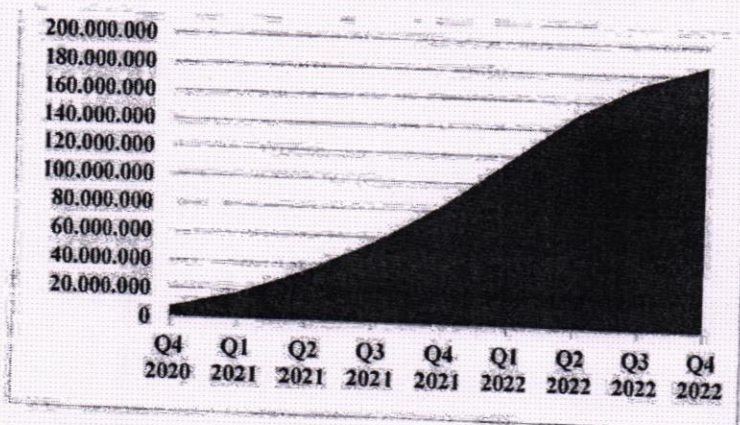
Efekti promjena garantnog fonda nakon 01.06.2021.godine

Kako je vidljivo iz grafikona u nastavku od trećeg kvartala 2021.godine dolazi do značajnog povećanja iskorištenosti garantnih fondova, kako po broju, tako i po iznosu iskorištenih garancija.

Plasman po kvartalima - broj garancija

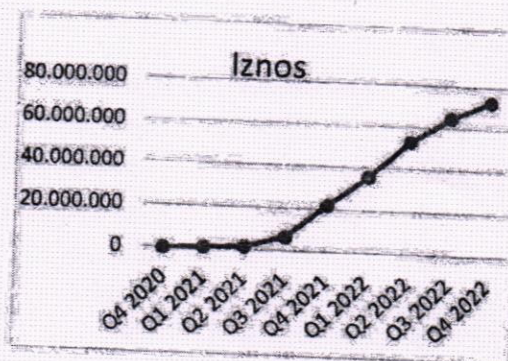
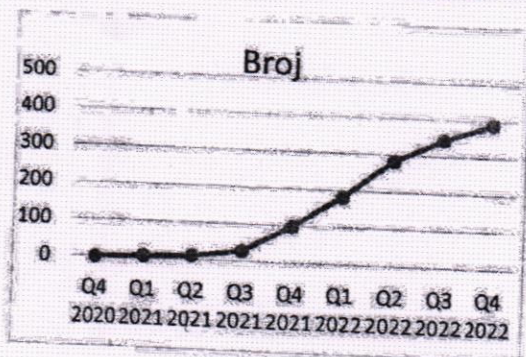

Plasman po kvartalima - iznos garancija

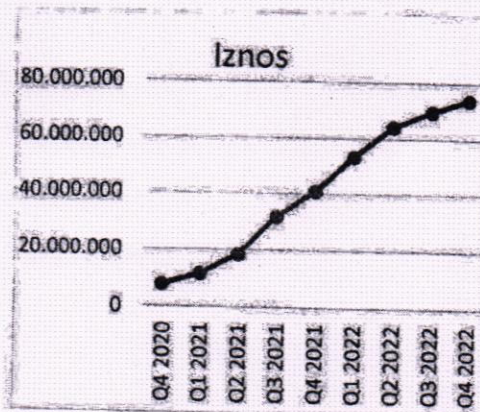
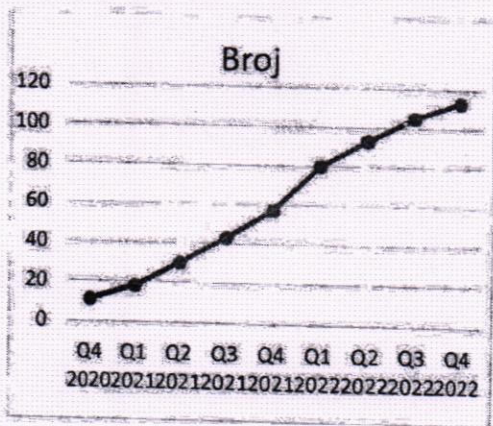
Posmatrano po programima, vidljiv je značajan porast iskorištenih garancija, kako po broju izdatih garancija od trećeg kvartala 2021, tako i po iznosu izdatih garancija. To se posebno odnosi na Kreditno-garantni fond za mikro, mala i srednja preduzeća gdje se bilježi izuzetno značajan rast.

KGP za mikro, mala i srednja preduzeća

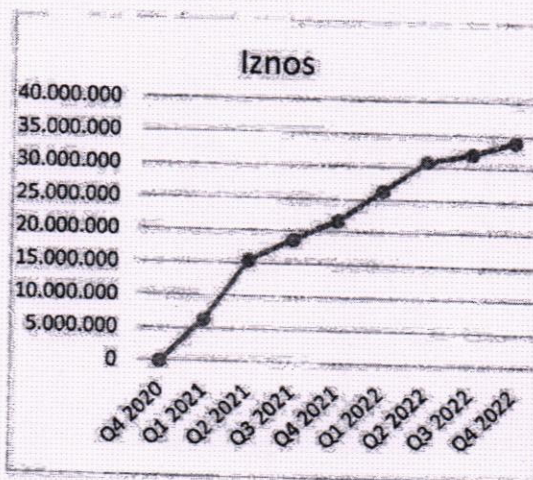
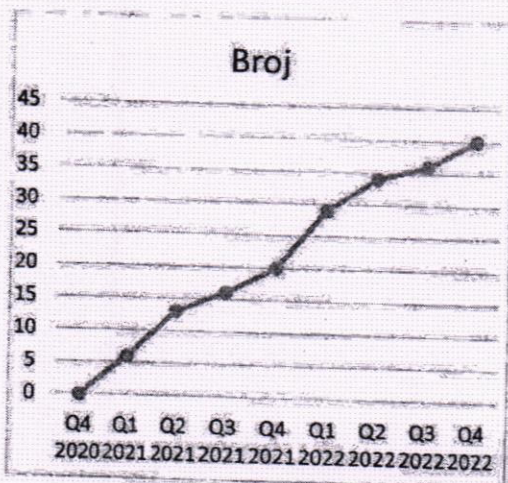
Kreditno-garantni fond za izvoznike također bilježi značajan rast od trećeg kvartala 2021 godine, što je vidljivo iz grafikona u nastavku.

KGP za izvoznike

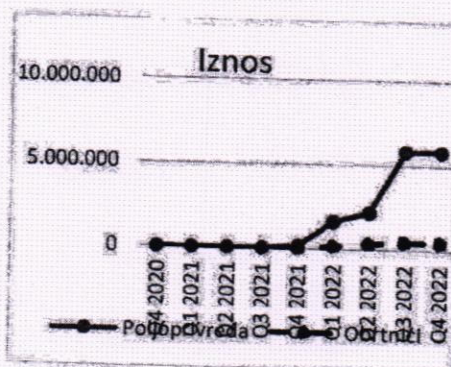
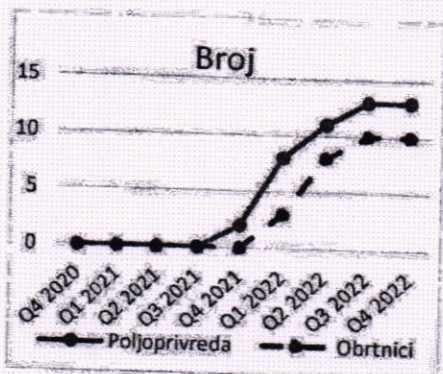
Kreditno-garantni program za velika preduzeća ima identičan trend iako se za ovaj program može reći da je od početka implementacije imao značajnu iskorištenost.

KGP za velika preduzeća

Kreditno-garantni fond za poljoprivredu i prehrambenu industriju, kao i kreditno-garantni fond za obrtnike i ostale samostalne djelatnosti, generalno bilježi nizak nivo iskorištenosti, ali je također vidljiv trend porasta aktivnosti od trećeg kvartala 2021 godine.

KGF za poljoprivredu i KGF za obrtnike

Generalno, pravovremeni monitoring i modifikacije strukture programa rezultirale su porastom iskorištenosti kreditno-garantnih fondova po svim programima.

Specifičnost kreditno-garantnih programa za poljoprivredu i obrtnike zahtjeva i dodatnu analizu razloga niske iskorištenosti, u kontekstu interesa komercijalnih banaka i interesa potencijalnih korisnika garancija.

Iskorištenost po programima

Učešće izdatih garancija po programima i bankama prikazano je u narednoj tabeli:

Banka	Ukupno garancije		Velika pred.		Izvoznici		MSP		Poljoprivreda		Obrtnici	
	Broj	Iznos	Broj	Iznos	Broj	Iznos	Broj	Iznos	Broj	Iznos	Broj	Iznos
ASA	68	23,080,495	5	2,650,000	7	5,019,702	55	15,160,793	1	250,000		
SPARKASSE	65	16,082,381	3	949,950	8	2,572,450	53	10,659,981	1	1,900,000		
INTESA	50	25,925,000	10	11,445,000	10	8,275,000	30	6,205,000				
PROCREDIT	160	28,031,250			29	10,607,250	118	16,969,000	5	185,000	8	245,000
UNICREDIT	63	42,101,830	7	6,850,000	28	28,045,716	27	5,456,114	1	1,750,000		
UNION	50	28,882,192	12	9,915,000	13	12,525,000	23	5,442,192	2	1,000,000		
BBI	50	8,638,860	1	750,000	6	2,950,000	39	4,114,860	2	650,000	2	199,000
ADDIKO	42	7,987,500			6	2,075,000	36	5,912,500				
NLB	10	2,936,500	1	500,000	5	1,495,000	3	865,000	1	76,500		
PBS	6	2,075,000			1	600,000	5	1,475,000				
RAIFFEISEN	1	1,000,000	1	1,000,000								
UKUPNO	565	186,741,007	40	34,059,950	113	74,165,118	389	72,260,439	13	5,811,500	10	444,000

Pojedinačno najveći broj iskorištenih garancija ima Procredit banka sa ukupno 160 garancija. Ostale banke u programu, osim tri banke (NLB, PBS, Raiffeisen) za koje je utvrđen nizak nivo aktivnosti generalno, u prosjeku su iskoristile 50-60 garancija.

Procredit banka je aktivno koristila garancije u svim programima, osim u programu za velika preduzeća, tako da je po svim programima zabilježila najveći broj izdatih garancija, od svih banaka koje učestvuju u programu. U KGP za velika preduzeća, Union banka je zabilježila najveći broj izdatih garancija.

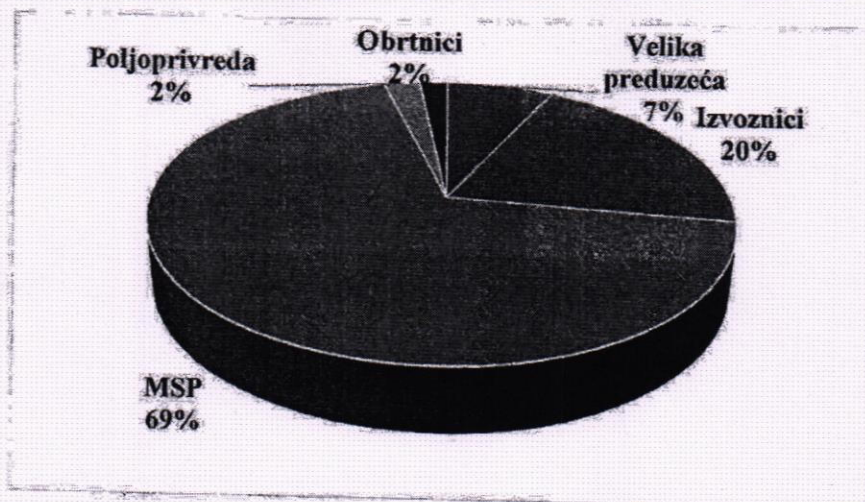
Posmatrano po iznosu izdatih garancija, najveći iznos je kod UniCredit banke, 42 miliona KM, Union banka, ProCredit i, Intesa sanpaolo i ASA banka su iskoristile preko dvadeset miliona, dok je kod ostalih banaka iskorištenost ispod 10 miliona KM.

Kada je u pitanju ukupan broj izdatih garancija, više od dvije trećine 69% ili 389 garancija, odnosi se na program za mala i srednja preduzeća***) (oba programa).

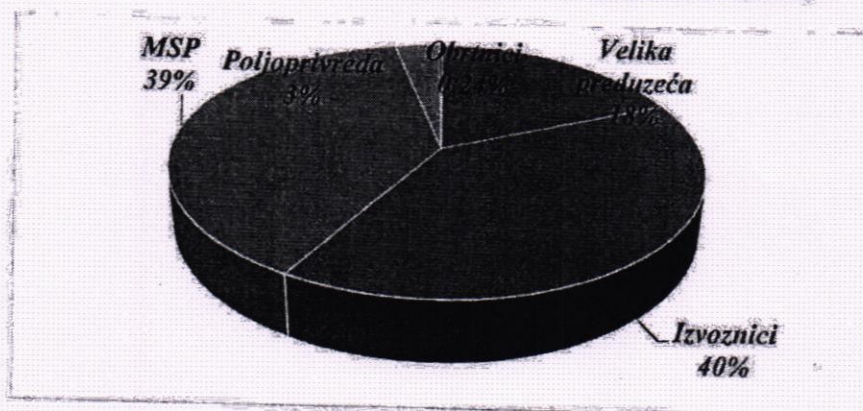
U ukupno izdatim garancijama KGP za izvoznike učestvuje sa 20%, a slijede KGP za velika preduzeća 7%, te KGP za poljoprivredu i prehrambenu industriju i KGP za obrtnike i ostale samostalne privredne djelatnosti.

***) Podaci se odnose na oba programa: 01.06.2021. Kreditno- garantni program za mikro, mala i srednja preduzeća i Kreditno- garantni program za mikro, mala i srednja preduzeća

Izdane garancije po programima (broj)

Izdane garancije po programima (iznos)

Grafikon koji pokazuje iznos izdatih garancije po programima pokazuje da je najveće učešće KGP za izvoznike 40%, a zatim KGP za mikro, mala i srednja preduzeća sa 39%. Garancije izdate velikim preduzećima po iznosu učestvuju sa 18% u ukupno izdatim garancijama, poljoprivreda i prehrambena industrija 3%, dok garancije izdate obrtnicima učestvuju sa 0,24%.

Obzirom na ograničen broj iskorištenih garancija u dva programa: za poljoprivredu i obrtnike, potrebno je preispitati razloge niske iskorištenosti i eventualnim korekcijama u uslovima programa osigurati veće učešće preduzeća i obrtnika u ukupnim KGP aktivnostima.

KGP za poljoprivredu i prehrambenu industriju ima ukupno 13 iskorištenih garancija, po kreditima koje je plasiralo 7 banaka. Od toga je 5 kredita plasirala jedna banka, ProCredit banka, po dva kredita su plasirale Union banka i BBI, dok su ostale banke plasirale samo po jedan kredit za koji je izdana garancije.

KGP za obrtnike i ostale samostalne privredne djelatnosti ima ukupno 10 garancija na kredite koje su plasirale dvije banke: Procredit i BBI. Od toga je ProCredit banka plasirala 8 kredita, a BBI 2 kredita.

Generalno, za dva programa: KGP za poljoprivredu i prehrambenu industriju i KGP za obrtnike i ostale samostalne privredne djelatnosti imaju nisku iskorištenost i potrebno je preispitati strukturu programa i razloge nekorištenja, kako bi se program učinio efektivnijim i korisnim za poljoprivredu i obrtnike. Analizom strukture privrednih

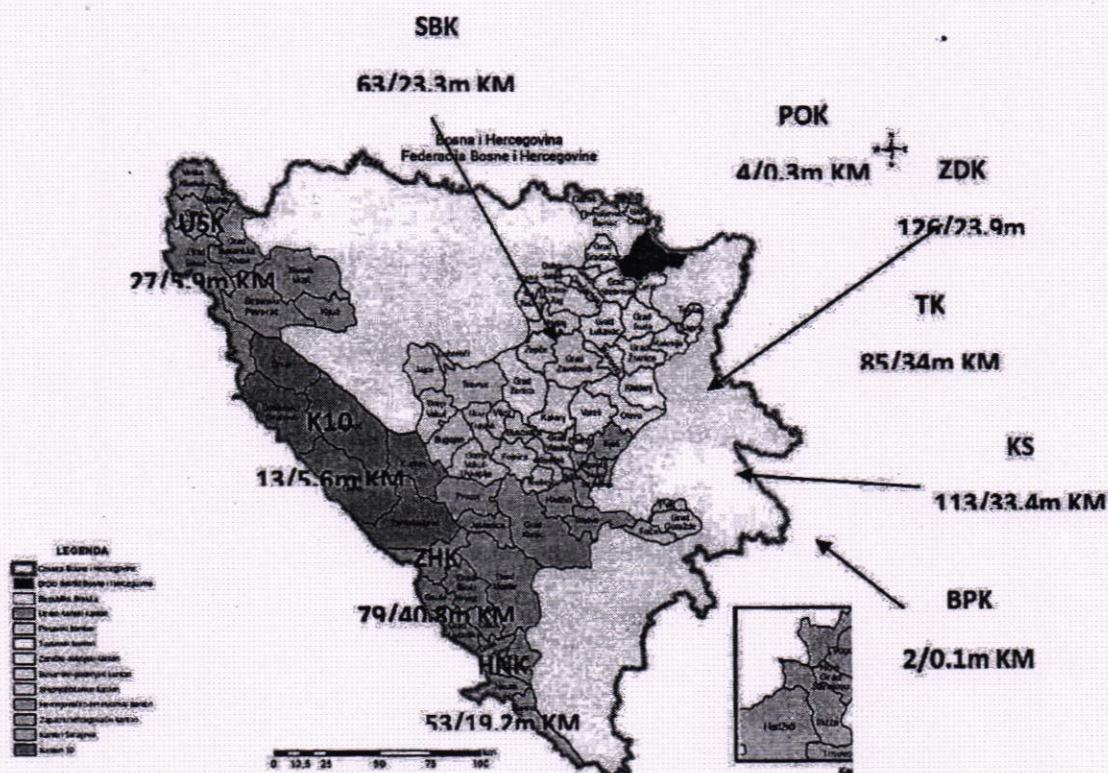
društava po drugim programima, može se uočiti, da postoje privredna društva koja imaju aktivnosti u prehrambenoj industriji, ali su klasifikovana kao MSP na primjer.

Geografska distribucija

Geografska distribucija izdatih garancija analizirana je po kantonima, gradovima i općinama u kojima korisnici garancija imaju sjedišta.

Korištenje garancija po kantonima uglavnom prati strukturu učešća kantona u ukupnom broju registrovanih pravnih lica, uz izuzetak Zapadno-hercegovačkog kantona koji ima značajno veće učešće, posebno po broju izdatih garancija.

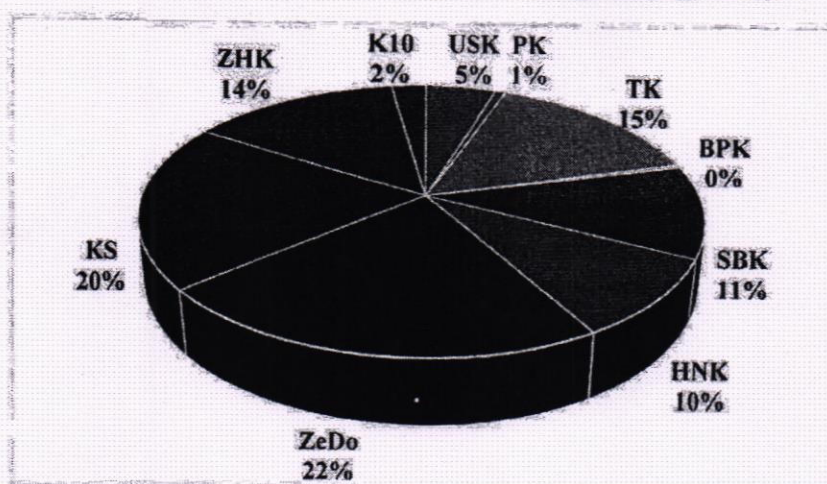
Distribucija po kantonima

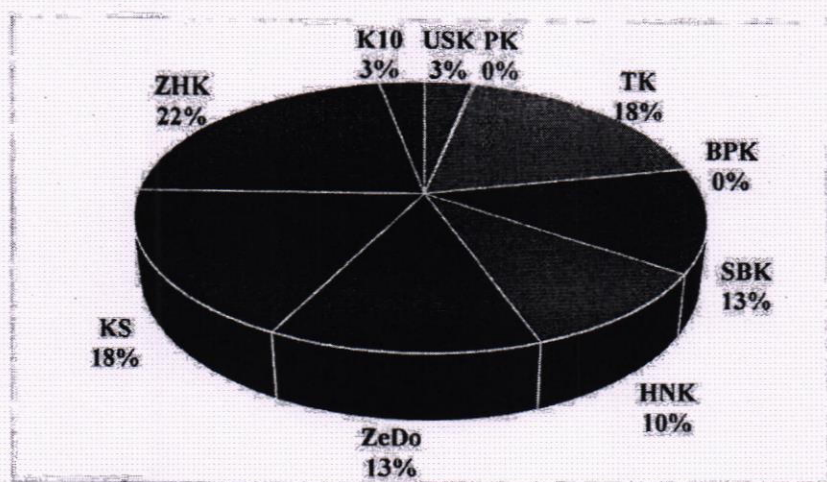
Najveći broj garancija izdat je u Zeničko-dobojskom kantonu, dok je po iznosu najveći plasman ostvaren u Zapadno-hercegovačkom kantonu. Najmanji broj i iznos garancija je u Bosansko-podrinjskom kantonu gdje su izdane samo dvije garancije u iznosu od 100.000 KM.

Po broju garancija 56% garancija, a po iznosu 53% garancija je plasirano u tri kantona: Zeničko-dobojski kanton, Kanton Sarajevo i Zapadno-hercegovački kanton.

Učešće kantona po broju garancija

Učešće kantona po iznosu garancija

Po ukupno iznosu izdatih garancija, najveće učešće ima Zapadno-hercegovački kanton 22%, slijedi Kanton Sarajevo 18%, i Zeničko dobojski i Srednjobosanski kanton sa po 13% učešća u ukupnom iznosu garancija.

Najniže učešće po iznosu izdatih garancija imaju Posavski kanton sa učešćem, od 0,19%, i Bosansko- podrinski kanton sa 0,05%.

Kada su u pitanju općine i gradovi deset općina/gradova sa najvećim učešćem, po iznosu garancija su: Sarajevo, Široki brijeg, Posušje, Gradačac, Mostar, Tešanj, Gračanica, Travnik, Konjic i Ljubuški. Tabela u nastavku prikazuje strukturu plasmana za 10 gradova/općina sa najvišim učešćem u ukupno izdatim garancijama.

Učešće opština/gradova po iznosu garancije

	Općine/gradovi	Broj	Iznos	%
1	Grad Sarajevo	81	28,128,649	15.06%
2	Široki Brijeg	35	19,826,500	10.62%
3	Posušje	32	14,814,652	7.93%
4	Gradačac	15	12,520,000	6.70%
5	Mostar	25	8,238,822	4.41%
6	Tešanj	42	7,588,750	4.06%

7	Gračanica	19	6,240,000	3.34%
8	Travnik	11	5,538,000	2.97%
9	Konjic	7	5,000,000	2.68%
10	Ljubuški	6	4,370,000	2.34%

Slična struktura po općinama/gradovima je i po broju izdatih garancija, s tim da je na prvom mjestu po broju izdatih garancija Grad Sarajevo, a slijedi Tešanj.

Učešće općina/gradova po broju garancija

	Opštine	Broj	Iznos garancija	%
1	Grad Sarajevo	81	28,128,649	14.34%
2	Tešanj	42	7,588,750	7.43%
3	Široki Brijeg	35	19,826,500	6.19%
4	Posušje	32	14,814,652	5.66%
5	Mostar	25	8,238,822	4.42%
6	Zenica	23	4,163,219	4.07%
7	Gračanica	19	6,240,000	3.36%
8	Žepče	18	2,364,770	3.19%
9	Ilidža	17	2,420,793	3.01%
10	Tuzla	15	2,882,500	2.65%
10	Gradačac	15	12,520,000	2.65%

Imajući u vidu da je Grad Sarajevo čine četiri općine, očekivano Grad Sarajevo ima najveći broj i iznos garancija. Široki Brijeg, Posušje i Mostar slijede po broju i iznosu garancija, a obzirom na razlike u prosječnoj visini garancija učešće u strukturi izdatih garancija po broju i iznosu se mijenja.

Generalno najveću aktivnost vezano za broj i iznos garancija bilježimo u 14 općina/gradova, koji ujedno imaju i najveću ekonomsku aktivnost i broj registrovanih privrednih subjekata.

Kamatne stope

Prosječna kamatna stopa primjenjena na kredite po kojim su izdavane garancije prikazana je u tabeli koja slijedi i to po bankama i kreditno-garantnim programima.

Prosječna kamatna stopa (EKS) na kredite po bankama i programima

Banka	Velika preduzeća	Izvoznici	MSP	Poljoprivreda	Obrtnici
UKUPNO	2.94%	3.47%	4.76%	4.85%	7.59%
ASA	2.66%	4.28%	4.68%	4.71%	
SPARKASSE	2.93%	3.40%	4.00%	2.57%	
INTESA	3.12%	3.16%	3.54%		
PROCREDIT		3.98%	5.29%	5.64%	7.89%
UNICREDIT	2.86%	2.74%	4.04%	2.56%	
UNION	2.98%	2.72%	3.70%	3.71%	
BBI	2.60%	3.48%	5.34%	5.64%	6.39%
ADDIKO		4.18%	5.95%		
NLB	3.22%	5.31%	4.23%	6.28%	
PBS		3.84%	4.54%		
RAIFFEISEN	2.83%				

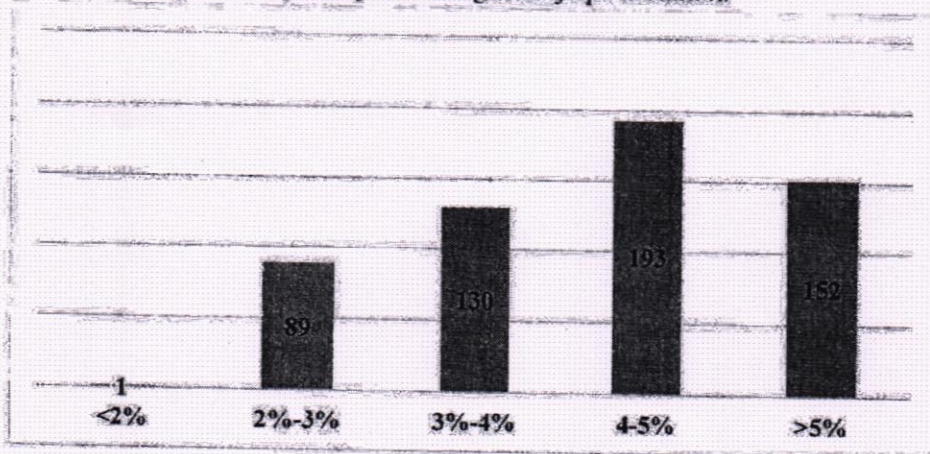
Generalno posmatrano prosječna kamatna stopa najviša je u Kreditno-garantnom programu za obrtnike, a najniža za velika preduzeća. Prosječna kamatna stopa u direktnoj je vezi sa prosječnim iznosom izdatih garancija, odnosno plasiranih kredita, koji je najniži za obrtnike, a najviši za velika preduzeća, kako je prezentirano u tabeli koja slijedi.

Prosječan iznos garancije po programima i bankama

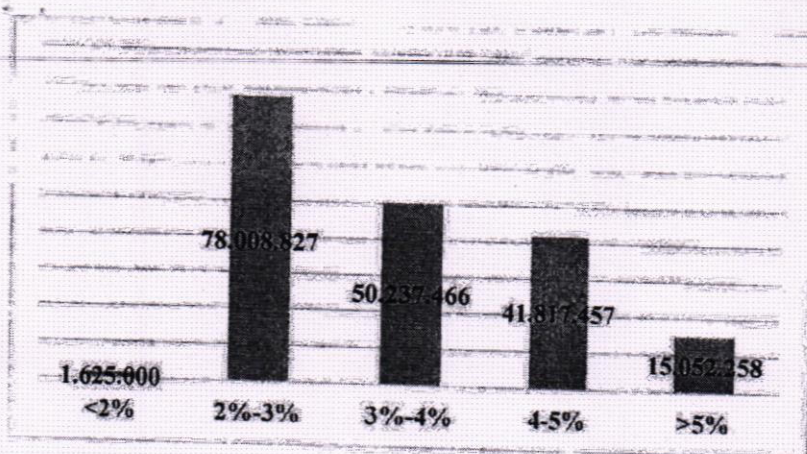
Banka	Velika preduzeća	Izvoznici	MSP	Poljoprivreda	Obrtnici
Ukupno	851,499	656,328	185,759	447,038	44,400
ASA	530,000	717,100	275,651	250,000	
SPARKASSE	316,650	321,556	201,132	1,900,000	
INTESA	1,144,500	827,500	206,833		
PROCREDIT		365,767	143,805	37,000	30,625
UNICREDIT	978,571	1,001,633	202,078	1,750,000	
UNION	826,250	963,462	236,617	500,000	
BBI	750,000	491,667	105,509	325,000	99,500
ADDIKO		345,833	164,236		
NLB	500,000	299,000	288,333	76,500	
PBS		600,000	295,000		
RAIFFEISEN	1,000,000				

Generalno, po visini kamatne stope (EKS), najveći broj plasiranih kredita (34%) ima EKS u rasponu 4%-5%, a 73% ukupnog broja kredita plasirano je sa kamatnom stopom ispod 5%. Imajući u vidu da je najveći broj kredita plasiran u okviru Kreditno garantnog programa za mikro, mala i srednja preduzeća, to značajno utiče na raspon kamata generalno u okviru svih KGP.

Raspon EKS po broju izdatih garancija po kreditima

Raspon EKS po iznosu garancija po kreditima

Po visini plasiranih garancija po kreditima, najveći iznos garancija dat je po kreditima sa kamatnom stopom (EKS) u rasponu 2% - 3%. Ukupno, 70% iznosa kredita plasirano je po kamatnoj stopi (EKS) do 4%.

Posmatrano po kvartalima i kreditno-garantnim programima, postoje oscilacije u prosječnoj kamatnoj stopi, posebno u programima sa malim brojem garancija (poljoprivreda i obrtnici), a radi malog broja garancija gdje je u pojedinim periodima praktično kamata po jednom ili dva kredita istovremeno i prosječna kamatna stopa.

Za kreditno garantne programe sa velikim brojem izdatih garancija, bilježi se relativno stabilan trend, koji zavisi i od strukture klijenata po određenim kvartalima, te kretanja prosječnih kamatnih stopa na tržištu.

Prosječna EKS i raspon kamate po programima

	Prosjek	Raspon (min-max)	
Poljoprivreda	4.85%	2.56%	6.28%
Izvoznici	3.47%	1.94%	7.40%
MSP	4.76%	2.03%	10.51%
Velika preduzeća	2.94%	2.28%	4.21%
Obrtnici	7.59%	5.14%	9.42%

Velika preduzeća i izvoznici bilježe najniže prosječne kamatne stope, dok je za obrtnike prosječna kamata najviša. Najveći raspon kamatnih stopa je u Kreditno-garantnom programu za mikro, mala i srednja preduzeća, gdje se kamate na kredite za koje su izdate garancije, kreću u rasponu od 2,03% do 10,51%. Najmanji raspon primjenjenih kamatnih stopa je u kreditnom programu za velika preduzeća u kojem se kamate kreću u rasponu od 2,28% do 4,21%.

Imajući u vidu različit stepen iskorištenosti garancija po programima, kao i velike razlike u broju izdatih garancija po programima, raspon kamatnih stopa najbolje ilustrira doseg kreditno-garantnih programa. Naime, u određivanju kamatne stope banke se rukovode stepenom rizika, ročnošću, kolateralnom i drugim faktorima koje utiču na bonitet i kreditnu sposobnost klijenta. Veliki raspon kamatnih stopa pokazuje da je program dosegao i klijente koje su banke ocijenile rizičnim i odredile relativno visoke kamatne stope u skladu sa rizikom, a koji vjerovatno ne bi ostvarili pristup kreditnim sredstvima bez postojanja dodatne garancije u vidu KGP.

Kako su u samim programima vršene modifikacije radi bolje iskorištenosti i adekvatne strukture kreditno-garantnim programima u skladu sa potrebama klijenata, u nastavku je prezentirano kretanje prosječnih efektivnih kamatnih stopa (EKS) po programima i kvartalima.

Kako je vidljivo iz tabele u nastavku nisu zabilježena značajnija odstupanja po kvartalima, kada je u pitanju prosječna efektivna kamatna stopa, a odstupanja koja se pojavljuju mogu se obrazložiti strukturom klijenata u određenim kvartalima, kao i uticajem učešća banaka u iskorištenosti garantnog fonda i maksimalne izloženosti.

EKS po kvartalima i programima

	Prosjek	Q420	Q121	Q221	Q321	Q421	Q122	Q222	Q322	Q422
Poljoprivreda	4.85%					5.65%	5.32%	4.88%	2.57%	
Izvoznici	3.47%	2.97%	3.51%	3.60%	3.28%	3.40%	3.56%	3.47%	3.67%	3.88%
MSP	4.76%	4.25%	4.15%	3.69%	4.25%	4.62%	4.70%	5.00%	4.69%	5.06%
Velika	2.94%		3.34%	2.76%	3.07%	3.50%	2.75%	2.75%	2.61%	2.89%
Obrtnici	7.59%						7.86%	8.13%	5.83%	

Prosječna EKS po programima i bankama prikazana je u nastavku i pokazuje prosječne efektivne kamatne stope po programima za sve banke omogućavajući njihovu međusobnu usporedbu, kao i usporedbu sa prosječnim kamatnim stopama u okviru programa.

Prosječna EKS po programima i bankama

	Poljoprivreda	Izvoznici	MSP	Velika preduzeća	Obrtnici
Prosječna	4.85%	3.47%	4.76%	2.94%	7.59%
ProCredit	5.64%	3.98%	5.29%		7.89%
Union	3.71%	2.72%	3.70%	2.98%	
Sparkasse	2.57%	3.40%	4.00%	2.93%	
UniCredit	2.56%	2.74%	4.04%	2.86%	
BBI	5.64%	3.48%	5.34%	2.60%	6.39%
NLB	6.28%	5.31%	4.23%	3.22%	
Addiko		4.18%	5.95%		
ASA	4.71%	4.28%	4.68%	2.66%	
Intesa		3.16%	3.54%	3.12%	
PBS		3.84%	4.54%		
RB				2.83%	

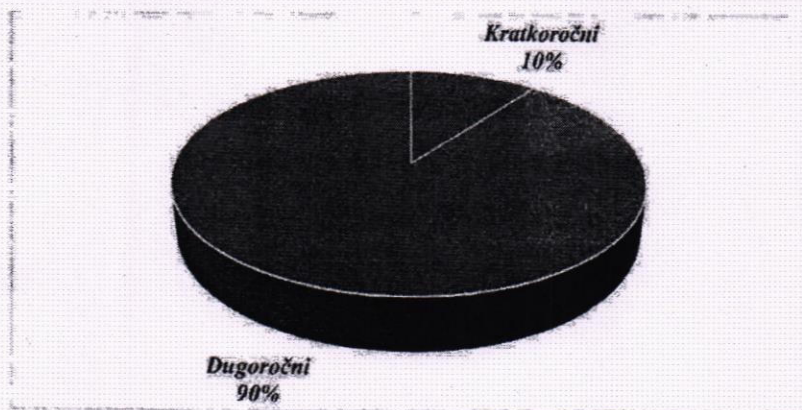
Prilikom analize prosječnih efektivnih kamatnih stopa potrebno je uzeti u obzir i visinu prosječnih kredita po bankama i programima, kao i ograničenja vezana za mali broj garancija izdatih po određenim programima, posebno kada je u pitanju kreditno-garantni fond za poljoprivredu i za obrtnike.

Analizom korelacije između iznosa kredita i kamatne stope utvrđeno je da je koeficijent negativan, odnosno -0,5, što znači da postoji umjeren do značajan uticaj visine kredita na kamatnu stopu, i to u suprotnom smjeru: veći iznos-niža kamata i obrnuto.

Ročnost kredita

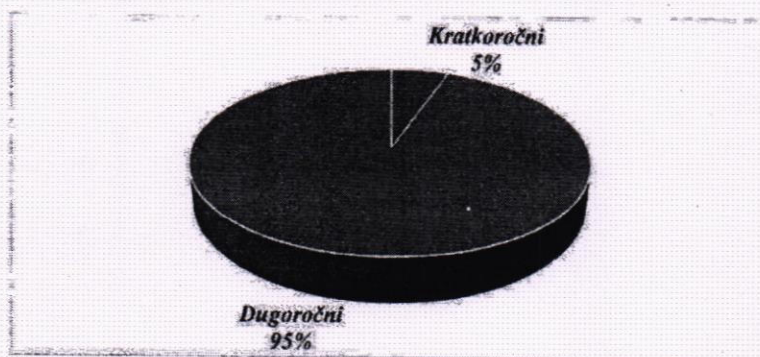
Od ukupnog broja garancija 90% se odnosi na dugoročne kredite, a samo 10% na kratkoročne kredite. Iako je namjena kreditno-garantnih programa, između ostalog imala za cilj i osiguranje tekuće likvidnosti

Struktura kredita po kojima su izdate garancije – po broju garancija

Učešće dugoročnih kredita u ukupnom plasmanu kredita po kojima su izdate garancije, kada je u pitanju iznos kredita, iznosi 95%

Struktura kredita po kojima su izdate garancije – po iznosu garancija

Vezano za ročnost kredita najduži prosječan rok kredita je u Kreditno-garantnom programu za obrtnike - 58 mjeseci, a najkraći za velika preduzeća 45 mjeseci.

Prosječan rok i raspon rokova po programima

Ročnost	Prosjek	Raspon (min-max)
POLJOPRIVREDA	50	12 60
Izvoznici	47	6 120
MSP	49	6 120
Velika preduzeća	45	12 69
Obrtnici	58	13 84

Podaci o prosječnom roku, kao i rasponu kamata po programima pokazuju da su krediti u različitim rokovima u skladu sa potrebama klijenata.

Kreditni u poljoprivredi u prosjeku su plasirani na 50 mjeseci, a rokovi otplate kredita se kreću u rasponu od jedne do pet godina. Najveći raspon rokova imaju kreditno-garantni programi za izvoznike i mikro, mala i srednja preduzeća. U ovim programima rokovi plasiranih kredita kreću se od 6 mjeseci do 10 godina. U kreditno-garantnom programu za velika preduzeća krediti su plasirani sa rokom od 12 do 69 mjeseci, dok su obrtnicima krediti plasirani sa rokovima otplate od 13 do 84 mjeseci.

Bez obzira na velike raspone rokova, prosjek rokova kreće se od 45 - 58 mjeseci, odnosno većina kredita je plasirana sa rokovima otplate od četiri godine i duže

Ročnost kredita po bankama i programima

Banka	Velika preduzeća	Izvoznici	MSP	Poljoprivreda	Obrtnici
ASA	36	53	52	60	
SPARKASSE	36	46	44	60	
INTESA	57	47	45		
PROCREDIT		44	53	38	54
UNICREDIT	39	51	48	60	
UNION	46	49	36	60	
BBI	36	52	46	48	72
ADDIKO		35	54		
NLB	36	46	68	60	
PBS		36	55		
RAIFFEISEN	36				

Kako je prethodno navedeno, najvišu kamatnu stopu imaju krediti koji su plasirani obrtnicima i drugim samostalnim djelatnostima. Ovi krediti ujedno imaju i najduži rok. Krediti za poljoprivredu kod pet od sedam banaka imaju prosječan rok od 60 mjeseci odnosno pet godina.

Ročnost kredita po svrsi, bankama i programu prikazana je u nastavku. Kada su u pitanju banke najduži prosječan rok ima Addiko bank od 71 mjesec za kredite sa namjenom „Investicije i stalna sredstva“, dok je najmanji prosječan rok – 12 mjeseci, Procredit banka za kredite sa namjenom „tekuća likvidnost i obrtna sredstva“ i UniCredit bank za kredite sa namjenom „stalna sredstva, tekuća likvidnost i obrtna sredstva“.

Prosječni rok kredita po namjeni i bankama

	Investicije i stalna sredstva	Obrtna sredstva	Stalna i obrtna sredstva	Tekuća likvidnost i obrtna sredstva	Stalna sredstva, tekuća likvidnost i obrtna sredstva
ASA	65	44	60	46	20
SPARKASSE	70	34	36	44	36
INTESA	55	44		48	60
PROCREDIT	62	37	60	12	36
UNICREDIT	60	44		48	12
UNION	56	41		35	23
BBI	62	38		36	
ADDIKO	71	45	60	50	15
NLB	65	36		48	
PBS	52			52	
RAIFFEISEN		36			

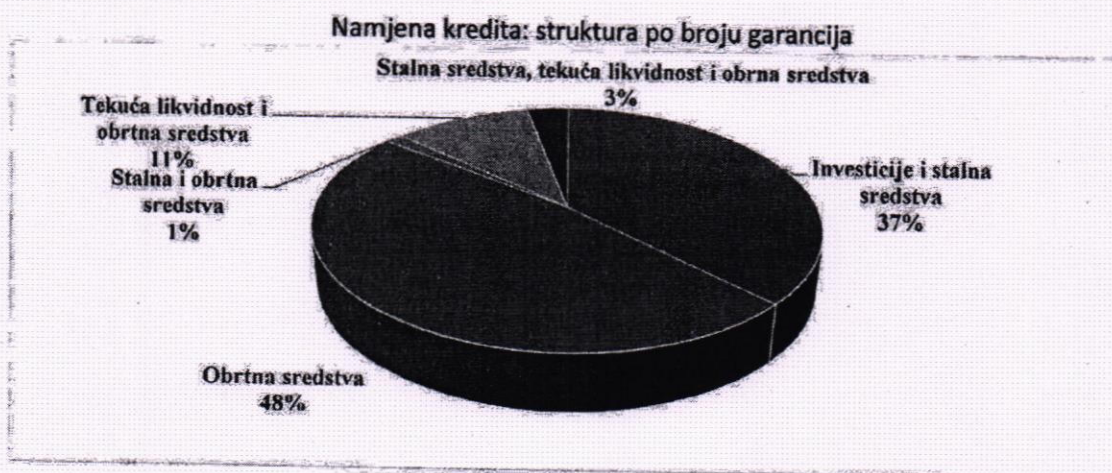
Posmatrano po programima najduži prosječan rok 66 mjeseci ima kreditno-garantni program za izvoznike sa namjenom „investicije i stalna sredstva“. Isti kreditno-garantni program ima i najkraći prosječan rok od 9 mjeseci za namjenu „stalna sredstva, tekuća likvidnost i obrtna sredstva“.

Prosječni rok kredita po namjeni i programima

	Investicije i stalna sredstva	Obrtna sredstva	Stalna i obrtna sredstva	Tekuća likvidnost i obrtna sredstva	Stalna sredstva, tekuća likvidnost i obrtna sredstva
Pojoprivreda	57	45		60	
Izvoznici	66	41		44	9
MSP	62	39	56	46	25
Velika preduzeća	59	44		44	36
Obrtnici	60	36	60		

Namjena kredita

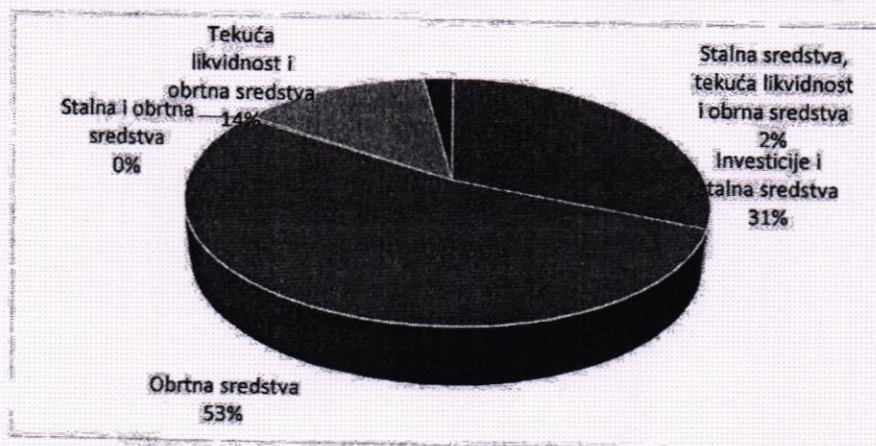
Po namjeni kredita, najveći broj se odnosi na kredite za obrtna sredstva – 48% od ukupnog broja kredita, odnosno izdatih garancija. Investicije i stalna sredstva učestvuju sa 37%, dok se preostalih 14% kredita odnosi na kombinovane namjene za tekuću likvidnost, obrtna i stalna sredstva.

U strukturi namjene po iznosu garancija iznad polovine izdatih garancija odnosi se na kredite plasirane sa namjenom za obrtna sredstva.

Krediti sa namjenom za investicije i stalna sredstva čine 31% ukupno plasiranog iznosa kredita, dok se preostalih 16% iznosa plasiranih kredita odnosi na kredite sa više namjena, odnosno sa namjenom stalna sredstvom tekuća likvidnost i obrtna sredstva.

Namjena kredita: struktura po iznosu garancija

Pregled po broju u iznosu garancija, namjeni, programima i prosječnoj kamati dat je u nastavku.

Broj i iznos garancija po namjeni kredita i prosječnoj kamati (EKS)

Svrha	Broj	Iznos garancija	Prosječna kamata
Investicije i stalna sredstava	209	57,082,419	4.73%
Obrtna sredstava	272	99,401,588	4.18%
Stalna i obrtna sredstava	7	565,000	7.06%
Tekuća likvidnost i obrtna sredstva	59	25,712,000	4.18%
Stalna sredstva, tekuća likvidnost i obrtna sredstva	18	3,980,000	4.52%
	565	186,741,007	

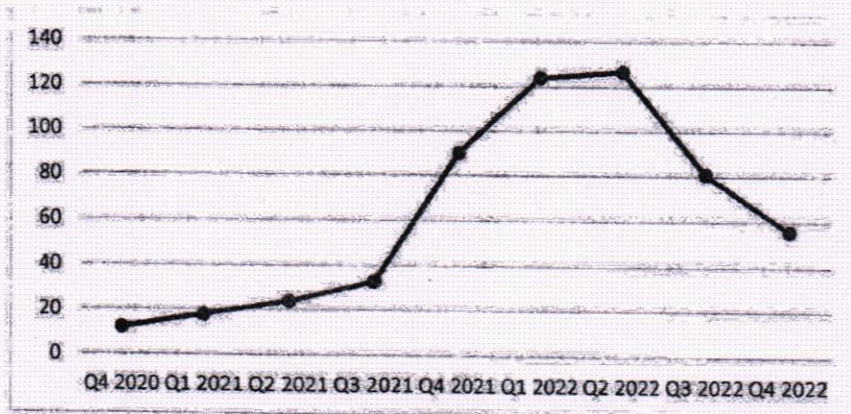
Pregled broja i iznosa garancija po namjeni kredita

	Poljoprivreda		Izvoznici		MSP		Velika		Obrtnici	
	Broj	Iznos	Broj	Iznos	Broj	Iznos	Broj	Iznos	Broj	Iznos
Investicije i stalna sredstva	4	626.500	29	18.275.168	163	34.661.751	5	3.130.000	8	389.000
Obrtna sredstva	8	3.435.000	71	46.434.950	164	24.886.688	28	24.614.950	1	30.000
Stalna i obrtna sredstva	0	0	0	0	6	540.000	0	0	1	25.000
Tekuća likvidnost i obrtna sredstva	1	1.750.000	12	9.030.000	43	11.417.000	3	3.515.000	0	0
Stalna sredstva, tekuća likvidnost i obrtna sredstva	0	0	1	250.000	13	930.000	4	2.800.000	0	0

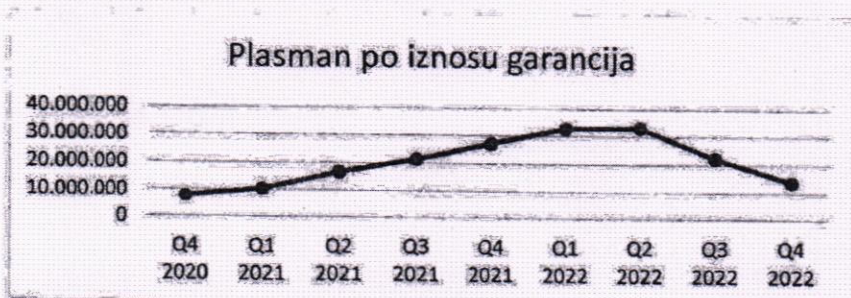
Dinamika plasmana

Dinamika ukupnih plasmana garancija po svim programima garantnog fonda pokazuje značajan rast kako po broju, tako i po iznosu izdatih garancija, od trećeg kvartala 2021.godine, odnosno nakon modifikacije programa.

Plasmani po broju garancija po kvartalima

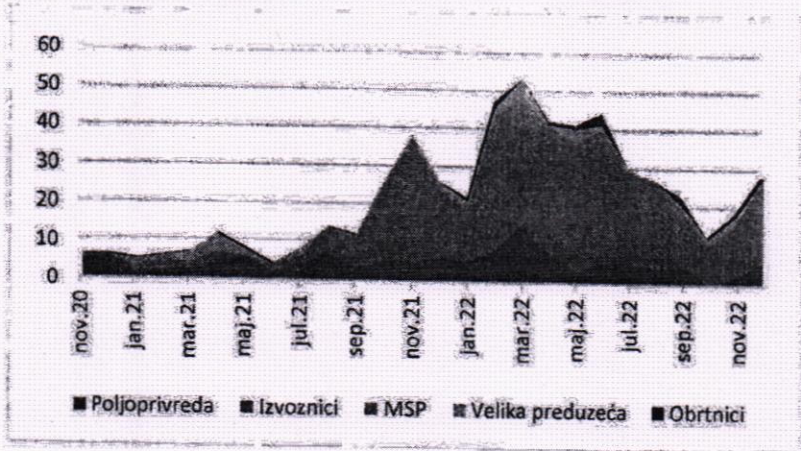

Plasman po iznosu garancija po kvartalima

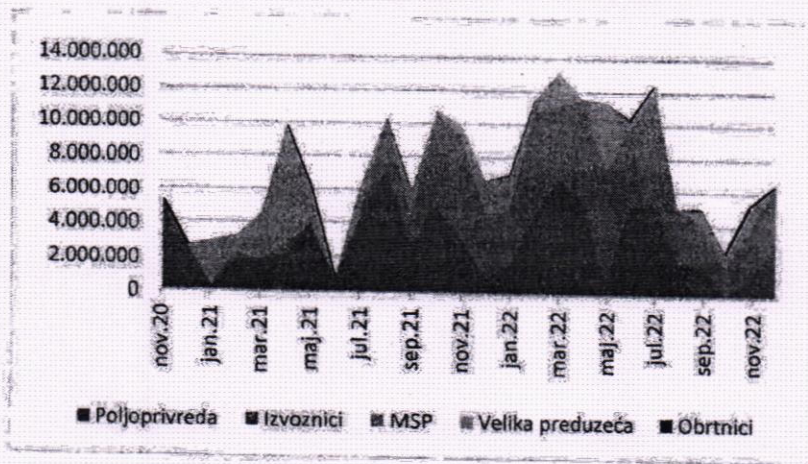

Posmatrano po programima kao i po mjesecima plasmana može se uočiti značajan porast aktivnosti i izdatih garancija od jula 2021 godine. Najveći broj garancija izdat je u martu 2022 godine, 53 garancije u vrijednosti od preko 13 miliona KM.

Izdate garancije po programima po mjesecima

Iznos izdatih garancija po programima i mjesecima

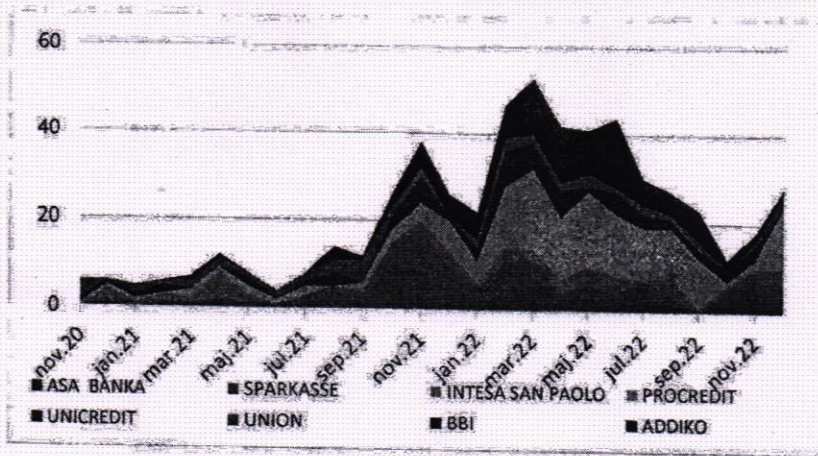

Po bankama postoji značajna razlika u plasmanu kredita po kojima su izdavane garancije. Najveći broj garancija izdat je vezano za kredite ProCredit banke. Najveći broj garancija u okviru ugovorene izloženosti izdat je u martu 2022.godine i to za 18 kredita ProCredit banke.

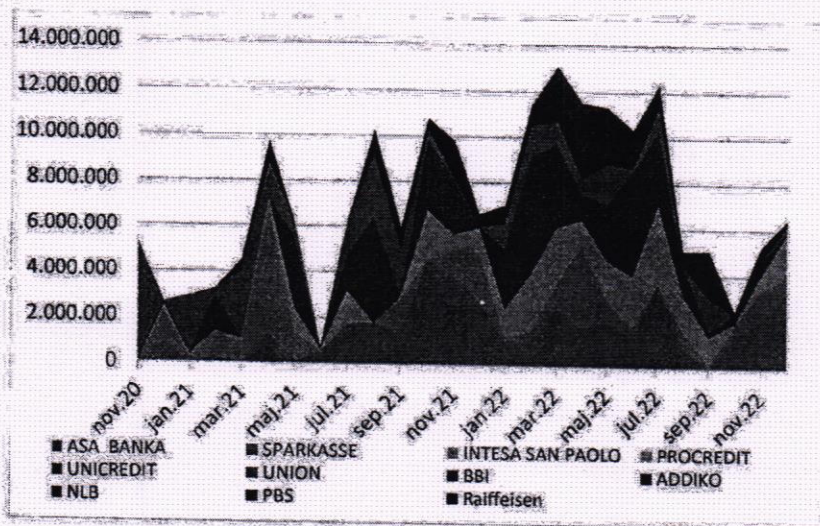
Kada je u pitanju iznos garancija, najveći iznos je 5,5 miliona KM izdat u okviru ugovorene izloženosti sa Intesa Sanpaolo bankom u aprilu 2021.godine.

Kako je i ranije komentarisano, primjetan je značajan porast aktivnosti po pitanju iskorištenosti garantnog fonda, od jula 2021.godine, nakon modifikacije uslova. Također, iz prezentiranih grafičkih prikaza može se uočiti značajno povećanje aktivnosti u periodu februar-maj 2022.godine.

Broj garancija po bankama po mjesecima

Iznos garancija po bankama i mjesecima

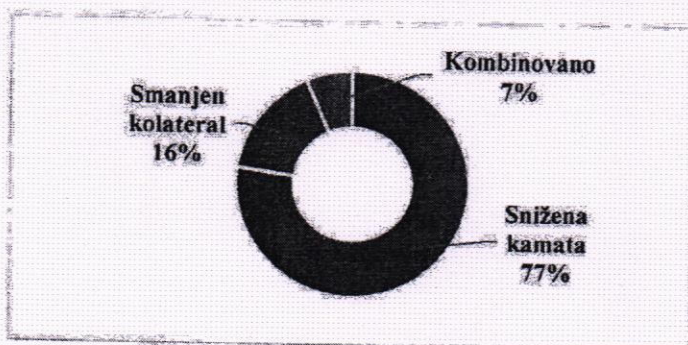

Finansijska korist prenesena korisnicima

U okviru izvještavanja o efektima garantnog fonda, banke za svaki pojedinačni kredit izvještavaju o koristima koje su prenesene na korisnika.

Dominantan oblik koristi prenesene na korisnike, a vezano za korištenje garancija je snižena kamata, koja je primjenjena na preko 77% kredita za koje su izdate garancije. Više od 16% koristi ogleda se u smanjenom zahtjevu za kolateral, dok se preostali dio koristi odnosi na kombinaciju umanjenja kamatne stope i smanjenog zahtjeva za kolateral.

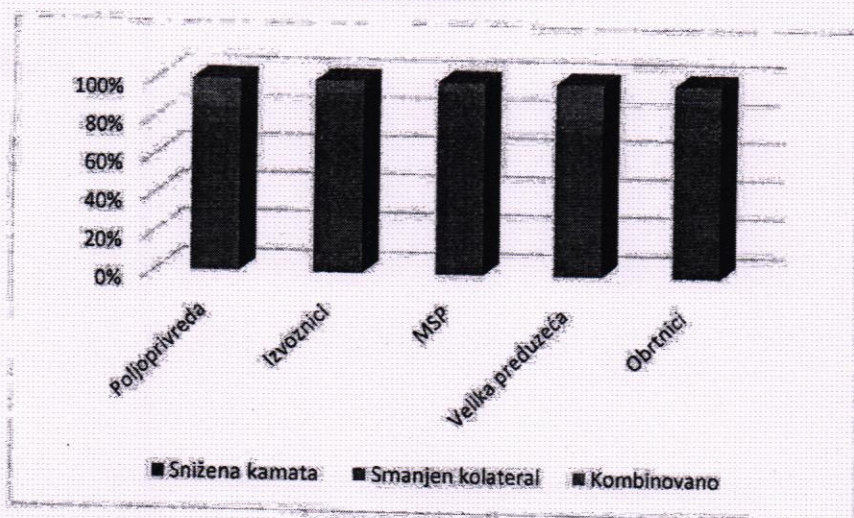
Grafikon 1: Finansijska korist prenesena korisnicima

Prosječna korist vezana za smanjenje kamatne stope iznosi 1.06%, dok je vrijednost umanjenog kolaterala preko 56 miliona KM. Od ukupnog broja kredita za koje su izdate garancije trećina kredita je sa grace periodom koji u prosjeku iznosi 8 mjeseci.

Posmatrano po programima učešće finansijske koristi varira i kako je vidljivo iz grafikona u nastavku.

Finansijska korist po programima

Najveće učešće snižene kamate prisutno je u kreditno-garantnom programu za izvoznike gdje je skoro 90% prenesene koristi vezano za smanjenu kamatu. U kreditno-garantnim programima za mikro, mala i srednja preduzeća i obrtnike, najveće je učešće smanjenog kolaterala, preko 20% u koristima za korisnike kredita. Mikro, mala i srednja preduzeća su ostvarila korist od smanjenog zahtjeva za kolateral od približno 29 miliona KM.